ΜΑΡΙΟΣ ΛΑΣΚΑΡΙΣ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ALEX THURNEYSSEN

Ἐλάχιστοι νέοι στὴν Ἑλλάδα γίνονται πιανίσται. Ἀρκεῖ νὰ ρίψωμε ἕνα βλέμμα στὰ μαθητολόγια τῶν ὠδείων, γιὰ νὰ πιστοποιήσωμεν, ὅτι τὸ πιάνο εἶναι στὴν ἀποκλειστικὴ κυριότητα τοῦ ἀδυνάτου φύλου. Γι' αὐτὸ ἴσως εἶναι καὶ ἰδιαιτέρως εὐχάριστο, νὰ βρίσκῃ κανεὶς μέσα στὴ νέα γενεὰ ἕναν πιανίστα, εἰς τὸν ὁποῖον χωρὶς ἀμφιβολία ἐπιφυλάσσεται λαμπρὰ σταδιοδρομία.

Εἶναι γνωστὸ ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἐργασία μου, ὡς κριτικοῦ, τὸ θερμό μου ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ νέα δυνατὰ ταλέντα. Ἔτσι καὶ τώρα: Ἂν πρόκειται νὰ ὑποβάλω σὲ μιὰ ἐξέτασι, κάπως αὐστηρὴ ἴσως, τὴν καλλιτεχνικὴ ἀπόδοσι τοῦ Μάριου Λασκάρι, θὰ τὸ κάνω γιατὶ νομίζω ἐξαιρετικὰ ὠφέλιμο γιὰ ἕναν καλλιτέχνη, ἀφωσιωμένο σοβαρὰ στὸ ἔργον του, ν' ἀκούσῃ γιὰ τὶς προσπάθειές του μιὰ ἀμερόληπτη γνώμη. Ἄλλωστε ὁ καλλιτέχνης ὁ ἴδιος, ἢ μᾶλλον ὁ βαθμὸς τῆς ἐπιδόσεως του δίνει στὸν κριτικὸ αὐτόματα τὸ μέτρον, μὲ τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ τὸν κρίνῃ.

Ἄκουσα τὸν Λασκάρι χθὲς γιὰ πρώτη φορά. Τὸ ταλέντο του εἶναι ἐξαιρετικό. Ἀπὸ τὴν πρώτη νότα του ἀκόμα αἰσθάνεται κανεὶς τὸν «γεννημένο πιανίστα». Ἡ εὐστροφία τῶν δακτύλων του, ἡ χωρὶς κανένα κόπον καὶ σχεδὸν μὲ εὐκολίαν παιγνιδιοῦ κυριαρχία του ἐπὶ τῶν τεχνικῶν δυσκολιῶν, ἡ ὑποδειγματικὴ γαλήνια στάσις του κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκτελέσεως, ἡ δροσερὰ καὶ ἀπολύτως ὑγιὴς ζωηρότης τῆς καλλιτεχνικῆς του ἰδιοσυγκρασίας, τὸ φυσικό του ἔνστικτον γιὰ τὴ φόρμα καὶ τὴν ἀρχιτεκτονική, εἶναι ὅλα ζηλευτὲς ἰδιότητες, ποὺ προλέγουν μεγάλο μέλλον.

Ἡ ἐντύπωσίς μου εἶναι, ὅτι πρόκειται περὶ φύσεως πρὸ πάντων δεξιοτεχνικῆς. Εἰς ὅ,τι εἶναι λαμπρό, ἐλαφρό, εἰς ὅ,τι ἀπαιτεῖ εὐστροφίαν καὶ εὐκινησίαν ἐπιτυγχάνει ἀσυναγώνιστα. Ἀναφέρω ὡς παράδειγμα τὸ «Rondo de Lutins» τοῦ Λὶστ καὶ τὶς δυὸ σονάτες τοῦ Σκαρλάτι. Θὰ ἦταν ἀδύνατον νὰ ἀποδοθοῦν πιὸ χαριτωμένα, πιὸ εὐγενικά, πιὸ αἰθέρια. Ἀποτελοῦσαν ἀσφαλῶς τὶς καλύτερες στιγμὲς τῆς βραδυᾶς του.

Γιὰ τὴν ἐξέλιξί του ὅμως, θὰ ἀποφασίσῃ ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ προχωρήσῃ πέρα ἀπὸ τὸν δεξιοτέχνη, ὅταν καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἡ ὥρα αὐτή. Ὅσοι τὸν ἄκουσαν καὶ ἄλλοτε καὶ τὸν γνωρίζουν ἐπομένως καλύτερα, θὰ μποροῦσαν νὰ ποῦν, ἂν ἤρχισε νὰ συντελῆται κάποια ἐσωτερικὴ ἀνάπτυξις, ἂν παρατηρῆται κάποια τάσις πρὸς κάτι βαθύτερο. Γιὰ μένα θὰ ἦταν τολμηρὸ νὰ ἐκφέρω γνώμην ἐπὶ τοῦ ζητήματος μὲ μίαν μόνον ἀκρόασιν.

Πάντως τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος τοὐλάχιστον στὸ παίξιμο του δὲν διακρίνω τίποτε ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω.

Βεβαίως δὲν θὰ μποροῦσε κανεὶς ν' ἀποδώσῃ τὴν ὑπερκόσμια καὶ τόσο βαθειὰ στὸ νόημα «Τοκκάτα» εἰς ντὸ τοῦ Μπὰχ μὲ ἔκφρασιν νεανικῆς ἀφροντισίας. Τὸ βαρύτατο αὐτὸ καὶ δυσκολώτατον ἔργον ἀπαιτεῖ πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν ὡριμότητα, τὴν ὁποίαν φυσικὰ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἔχῃ ὅταν εἶναι τόσο νέος.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὶς «συμφωνικὲς Σπουδὲς» τοῦ Σοῦμαν ἔλειπε ἡ ποίησις, ὁ λυρισμός, ἡ σχεδὸν γυναικεία ρομαντικὴ εὐαισθησία. Ἐπαίχθηκαν πολὺ ἀρρενωπά, πολὺ ξηρά. Νομίζω ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπαραίτητον νὰ ἐξηγηθῶ: Δὲν ἐννοῶ νὰ συνηγορήσω γιὰ τὴν ὑπερβολικὴ, τὴν ἀκαλαίσθητη αἰσθηματικότητα. Ὁ Σοπὲν ὅμως καὶ ὁ Σοῦμαν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐννοηθοῦν χωρὶς κάποια δόσιν ρομαντισμοῦ.

Πρὸς τὸ παρὸν λοιπὸν ἡ ἀτμόσφαιρα αὐτὴ εἶναι ξένη πρὸς τὸν Λάσκαρι. Τὰ «φόρτε» του εἶναι πολὺ σκληρά, τὰ «πιάνο» ἄψυχα καὶ ἀναιμικὰ ἐπομένως χωρὶς διαβαθμίσεις. Λείπουν ἀπὸ τὸν τόνον του αἱ διάμεσοι ἀποχρώσεις, γιὰ νὰ ἀποδώσουν καὶ νὰ κάμουν αἰσθητὲς τὶς τρυφερὲς δονήσεις αὐτῆς τῆς μουσικῆς.

Νομίζω φυσικὰ ὅτι ὅλα αὐτὰ ὀφείλονται κατὰ πολὺ εἰς τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας τοῦ ἐκτελεστοῦ καὶ μὲ τὴν σκέψιν αὐτὴν λαβαίνω προθυμότατα μέρος στὶς θερμὲς ἐκδηλώσεις, ποὺ τοῦ ἐπεφύλαξε τόσον αὐθόρμητα τὸ πολυάριθμο κοινὸν εἰς τὴν χθεσινήν του ἐμφάνισιν.

Ὁ δρόμος τῆς Τέχνης εἶναι δύσκολος καὶ γεμᾶτος εὐθύνας. Ὁ Μπουζόνι μιλῶντας κάποτε γιὰ τὶς ἀναρίθμητες ἰδιότητες ποὺ ἀξιοῦν ἀπὸ ἕνα καλὸ πιανίστα, τελείωνεν ἔτσι: ....«Πρὸ πάντων ὅμως ἕνα πρέπει κανεὶς νἄχῃ πάντα ὑπ' ὄψιν του ὡς ἀπαραίτητο: ἂν δὲν περάσῃ μέσα ἀπὸ τὴν ψυχή του ἡ ζωή, δὲν θὰ μπορέσῃ ποτὲ νὰ πῇ πῶς κατέχει τὴ γλῶσσα τῆς Τέχνης».

Καὶ αὐτὸ τὰ λέγει ὅλα.

Alex Thurneyssen